

HAALTERT DREEF (HERZIENING)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN
EWOUD DESCHEPEPR & LOUISE SAVELS

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Het vooronderzoek kadert in de herziening van de geplande werken voor een deel van het projectgebied. Hiervoor zijn eerder reeds een bekrachtigde archeologienota en een omgevingsvergunning verkregen. De resultaten van het eerder uitgevoerde vooronderzoek (dat een landschappelijk bodemonderzoek omvatte) zijn mee opgenomen in het huidige onderzoek.

Deze archeologienota is op die manier het resultaat van een volledig archeologisch vooronderzoek, dat nu enkel een bureauonderzoek omvatte. Hierbij was het mogelijk om al het noodzakelijke vooronderzoek uit te voeren.

1.2 DE AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Het projectgebied is gelegen ten noordoosten van de dorpskern van Haaltert. De Hoezebeek loopt van west naar oost doorheen het gebied. Op een hoger landschappelijk niveau ligt het projectgebied op een traag dalend gebied dat afloopt naar de Dendervallei ten oosten.

Het bureauonderzoek heeft op basis van de gekende archeologische gegevens, de historische bronnen en het cartografisch materiaal aangetoond dat er **geen archeologische sites** gekend zijn op het projectgebied zelf. Het projectgebied is gelegen **buiten een historische kern**, in een **rurale omgeving**. Uit het kaartmateriaal blijkt dat sinds de 18de eeuw het projectgebied ingericht was met akkers en/of weides. Dit landelijke karakter blijft behouden tot het derde kwart van de 20ste eeuw. Dan wordt een deel van het onderzoeksterrein ingericht als sportsite met verharde parking, cafetaria en een voetbalterrein.

Het eerder uitgevoerde grondonderzoek wees op een duidelijke tweedeling van het terrein. Ten westen van de cafetaria/huidige bibliotheek is de originele bodemopbouw verdwenen tot op een diepte van 1,5 m -mv. Ten oosten van de cafetaria toonde een landschappelijk booronderzoek aan dat er een verder onderscheid gemaakt moet worden tussen de gebieden ten noorden en zuiden van de beek. Ten zuiden gaat het om alluviale gronden in verband te brengen met de beekvallei. Menselijke occupatie in het verleden is hier onwaarschijnlijk. Ten noorden bestaat de bodemopbouw eerst uit een colluviumpakket (gemiddeld ca. 60 cm dik) met daaronder een bodemopbouw die vaak voorkomt bij lage depressies- of hellingsgronden langsheen beekvalleien in de leemstreek. Er werden geen (aanwijzingen van) begraven horizonten of tekenen van bodemstabilisaties vastgesteld. Het potentieel voor het volledige projectgebied wordt door dit alles zeer laag ingeschat.

1.3 DE IMPACTBEPALING

Deze archeologienota kadert in een gefaseerde heraanleg van de sportsite op de huidige terreinen. In 2022 is hiervoor reeds een archeologienota opgesteld, die ook een landschappelijk bodemonderzoek omvatte.¹ In 2024-2025 is de eerste fase van de werken uitgevoerd, met name de aanleg van het nieuwe kunstgrasveld. De plannen voor de tweede fase zijn daarnaast in die mate gewijzigd dat een nieuwe archeologienota noodzakelijk was. De huidige archeologienota heeft dus betrekking op deze gewijzigde werken.

De werken omvatten de aanleg van parking en andere verharding, wadi's, een nieuwe sporthal met nutsleidingen), kleinere infrastructuur en groenaanleg.

In het westelijke deel van het terrein (ten westen van de huidige bibliotheek) hebben het milieuhygiënisch onderzoek, het landschappelijk bodemonderzoek, en testputten overvloedig aangetoond dat dit deel van het projectgebied verstoord is tot op een diepte van 1,5 m. De geplande werken gaan in deze zone nergens tot op deze diepte.

In het oostelijke deel van het terrein is de oorspronkelijke bodemopbouw wel bewaard. Het gaat in eerste instantie om een colluviumpakket van ca. 60 cm dikte, dat gevormd is vanaf de middeleeuwen. Ter hoogte van de sporthal en omliggende verharding wordt het terrein opgehoogd, tussen 40-120 cm. Deze ophoging

¹ Savels & Cherretté 2022.

is het grootst ter hoogte van het zuidelijke deel van de sporthal en het kleinst ter hoogte van het noordelijk deel. De bodemimpact bestaat hier vooral uit de fundering van de sporthal en de riolering. De fundering bestaat uit grondverdringende palen in funderingskoffers. De fundering zorgt voor puntsgewijze verstoringen (individuele funderingskoffers en individuele palen). De koffers gaan 1,15 m onder het nieuwe maaiveld waardoor slechts een deel van de koffers (deze in het noorden van de sporthal) een impact zal hebben op de bestaande bodem. De palen zorgen voor een ronde verstoring van ca. 30-40 diameter en dit tot op grote diepte. De verharding kent hier een opbouw van 50 cm. Gelet op de maaiveldwijzigingen (ophoging) zal slechts een klein deel van de verharding een impact hebben op de originele bodem.

Samenvattend hebben de geplande werken in het westelijke deel van het terrein geen kans om eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te raken. De bodem is hier verstoord tot op 1,5 m diepte en de geplande werken reiken niet zo diep. In het oostelijke deel wordt het terrein grotendeels opgehoogd. In combinatie met de aard van de geplande werken zal de impact op de originele bodem eerder puntsgewijs zijn of beperkt zijn tot kleinere, niet-aaneengesloten zones. Omwille van de ophoging zullen er – met uitzondering van de funderingspalen – nauwelijks ingrepen zijn die tot onder het vastgestelde colluvium reiken.

1.4 DE WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Er zijn een aantal gegevens die het mogelijk maken om de verwachting ten aanzien van het archeologisch erfgoed in te schatten. Ons baserend op landschappelijke gegevens, cartografisch materiaal, historische bronnen en de terreinwaarnemingen kunnen we een **verwachtingspatroon** formuleren voor het projectgebied.

- Op basis van de historische kaarten kunnen we stellen dat de **huidige indeling** van het projectgebied en zijn omgeving **teruggaan tot minstens de 18de eeuw**.
- Het projectgebied ligt **buiten een historische kern**. Er is geen historische aanwezigheid binnen of nabij het projectgebied te melden.
- Er zijn **geen archeologische sites** gekend **binnen het projectgebied**. De lokalisatie van een motte binnen het projectgebied conflicteert met de beschrijving ervan in de CAI. Er zijn op het terrein zelf geen aanwijzingen te herkennen in die zin. Een locatie buiten het projectgebied draagt dan wel weer enkele kenmerken die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van een motte. In de ruimere omgeving zijn beperkte sporen van vroegere menselijke activiteiten aangetroffen uit diverse periodes, maar deze bevinden zich in een andere landschappelijke context.
- De percelen lijken vooral gebruikt te zijn als **akker- en/of weiland**. Langs de percelen is er sinds de 18de eeuw bebouwing waarneembaar. Sinds het laatste kwart van de 20ste eeuw is het projectgebied in gebruik genomen als sportsite met parking, cafetaria en voetbalveld.
- Het milieuhygiënisch verkennend onderzoek en een testputtenonderzoek toont dat de bodemopbouw in de **westelijke zone** van de sportsite tot anderhalve meter diepte bestaat uit puinhoudende lagen waardoor de **originele bodemopbouw niet meer bewaard** is.
- In het oostelijke deel van het terrein is de originele bodemopbouw nog bewaard. Deze bestaat eerst uit colluvium (ca. 65 cm) waarin een A- en B-horizont te onderscheiden zijn. Hieronder volgt een dikke B-horizont, gevolgd door de C-horizont vanaf 130 cm diepte. De gronden worden door de aardkundige gekarakteriseerd als vrij nat en weinig aantrekkelijk voor menselijke occupatie. Zeker ten zuiden van de Hoezebeek zijn alluviale gronden aanwezig die verband houden met de beekvallei.
- De werken met de grootste bodemingreep, namelijk de oprichting van de sporthal en geassocieerde nutsleidingswerken, vinden grotendeels plaats in ophoging. Daarbij is de ophoging zodanig dat de grotere ingrepen (funderingskoffers, rioleringssleuven) grotendeels binnen deze ophoging zullen liggen. Hun effectieve impact op het oorspronkelijk bodemarchief is dus zeer beperkt.

Dit alles geeft het terrein een lage archeologische verwachting. Voor zowat de helft van de oppervlakte is de originele bodemopbouw tot op 1,5 m -mv vernietigd. De andere helft kent een originele opbouw die in verband te brengen is met de beekvallei of de lage helling nabij de vallei. Deze gronden worden ingeschat als weinig interessant voor permanente menselijke occupatie. Indien er menselijke activiteiten hebben plaatsgevonden, zal hun bodemimpact beperkt tot onbestaande geweest zijn. Op die manier is het ook moeilijk ze archeologisch te onderzoeken.

1.5 DE BEPALING VAN DE MAATREGELEN

Al deze voorgaande elementen in overweging genomen, is **kosten-baten beschouwd** een **verder archeologisch vooronderzoek/opvolging** van de werken **niet aan de orde**. De inspanning daartoe zou **niet in verhouding staan tot de (eventuele) kenniswinst**.

Dit advies stelt noch de initiatiefnemer, noch zijn (onder)aannemers vrij van de in artikel 5.1.4 van het onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 bedoelde **meldingsplicht**.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Niet van toepassing.